

ePooki

9/2010 - Joustaville opiskelumuodoille on kysyntää

Kirjoittajat: Kempas Eija, eija.kempas@oamk.fi | Näytä laajemmat kirjoittajatiedot

Julkaistu: 18.10.2010 | Tiivistelmä

[Artikkeliin viittäminen](#) | [Metatiedot](#) | [Julkaisu pdf-muodossa](#) | [Kommentit \(0 kpl\)](#)

Oulun seudun ammattikorkeakoulun (Oamk) Raahen tekniikan ja talouden kampuksella on järjestetty kaksi vuotta liiketalouden aikuiskoulutusta monimuotokoulutuksena. Rohkea aloitus yhdessä koulutusohjelmassa on tuottanut tulosta. Mallia on kopioitu tietojenkäsittelyn ja tietotekniikan koulutusohjelmiin. Lisäksi sitä on sovellettu Symbian-ohjelmoinnin ja Mobiili-Linux-ohjelmoinnin erikoistumisopintoihin. Opiskelijat ovat ottaneet innokkaina vastaan joustavan opiskelumuodon. Myös opettajat ovat olleet tyytyväisiä tehtyyn ratkaisuun alun opetteluvaiheen jälkeen.

Rohkeasti opetusta uudistamaan

Keväällä 2008 [Oulun seudun ammattikorkeakoulun \(Oamk\) Raahen tekniikan ja talouden kampuksella](#) lähdettiin suunnittelemaan liiketalouden aikuiskoulutuksen uudistamista. Perheellisille työssäkäyville opiskelijoille monet lähiopetusillat olivat rankkoja ja ajankäytöllisesti hankalia.

Uusi koulutuksen toteutustapa merkitsi muutosta myös organisaation toimintatavoille. Osaamisperustaa verkko-opetukselle antoi Oamkin vuosina 2000–2002 toteutettu [Avoim-Web Pro -hanke](#). Varsinainen idea verkko-opetuksen lisäämiselle saatiin yliopettaja **Kari Kiviniemen** elokuussa 2007 Raahessa pitämästä luennoista. Hän kertoi [ammattillisen opettajakorkeakoulun](#) järjestämästä eAPE (opettajan ammattipedagogiset opinnot) -opintojakson toteutuksesta. Kiviniemen tältä ja useilta Virtuaaliopintojen pedagoginen ja yhteisöllinen kehittäminen (VirPe) -hankkeen myötä Raahessa pitämiltä luennoilta saatuja ideoita on sovellettu Raahen verkko-opetuksessa.

Uudistuksen myötä opiskelijoita haluttiin tavoittaa aiempaa suuremmalta alueelta. Tämän vuoksi lähiopetuksen määrä haluttiin karsia minimiin. Lähiopetuksen sijaan tavoitteena oli hyödyntää verkkoa mahdollisimman paljon. Luokkahuoneopetuksesta ollaan siirtymässä lähemmäs avoimia oppimis- ja ohjaustiloja (kuva 1).

Kuva 1. Oppimis- ja opetusympäristön muutos^[1]

Toimiva malli kopioitiin myös muihin aikuiskoulutuksiin

Liiketalouden koulutusohjelman aikuisryhmä Raahen kampuksella aloitti 34 opiskelijaa syksyllä 2008. Täydennysshakujen jälkeen ryhmässä on nyt 43 opiskelijaa. Yksi opiskelija on lisäksi valmistunut.

Syksyllä 2009 aloitti 15 (nyt 28) tietojenkäsittelyn ja 32 (nyt 41) tietotekniikan opiskelijaa samalla toteutusmallilla. Samaan aikaa aloittivat myös Symbian-ohjelmoinnin ja Mobiili-Linux-ohjelmoinnin erikoistumisopinnot kokonaan

ARTIKKELIT

18.10.2010
9/2010 - Joustaville opiskelumuodoille on kysyntää

RAPORTIT

JULKAISUPERIAATTEET

OHJEITA KIRJOITTAJILLE

JULKAISUNEUVOSTO

ARTIKKELIHAKU

Ilmoittaudu
ePookin
julkaisujen
arvioitsijapankkiin

Henkilökunnan
JULKAISU-
REKISTERI

verkkomuotoisella toteutuksella.

Liiketalouden ja tietojenkäsittelyn koulutusohjelmien tutkintotavoitteisissa koulutuksissa verkko-opetusta on kaksi iltaa viikossa. Lisäksi on lähiopetusta Raahessa joka toinen perjantai-iltapäivä. Tietotekniikassa verkko-opetusta on kolmena iltana viikossa. Lähiopetus toteutetaan lauantaisin.

Oamkissa oli jo käytössä verkko-opetukseen ja -opiskeluun tarvittavia ohjelmia. Adobe Connect Pro (ACP) mahdollistaa reaaliaikaiset verkko-istunnot ja niiden tallennuksen. Muuna aikana opiskellaan Blackboardissa (BB). Myös osan tenteistä opiskelija on voinut suorittaa verkossa.

Vaikka suurin osa oppimateriaalista ja tehtävistä on verkossa, myös perinteiset kirjat ovat edelleen käytössä. Opettajien resurssia ei ole haluttu käyttää tavanomaista enempää oppimateriaalin tuottamiseen. Joidenkin opintojaksojen opettajat ovat laatineet videoleikkeiden muotoon oppimateriaalia opintojakson tueksi. Esimerkiksi ohjelmien opetuksessa lyhyet opastavat videot on todettu toimiviksi.

Opetuksen pedagoginen toteuttaminen edellyttää opetustyössä käytettävien välineiden sekä teknologian teknistä ja toiminnallista hallintaa. Opettajan suunnittelemat pedagogiset ratkaisut eivät saisi määräytyä tietotekniikan ehdoilla.^[2] Opettajat ovatkin saaneet ensimmäistä kertaa verkko-opetusta suunnitellessaan 40 työtunnin lisäresurssin pedagogisen toimintamallin laatimiseen. Tällä resurssilla opettaja on myös tutustunut uusien työvälineiden käyttöön. Opetusmenetelmien valinnassa joudutaan valittavasti vielä joskus tekemään teknologian vuoksi kompromisseja.

Opiskelijoiden informoinnissa on hyödynnetty sosiaalista mediaa. Jokaisella ryhmällä käytössä ollut blogi-muotoinen infisivusto on vähentänyt huomattavasti sähköpostin määrää. Sama asia on voitu kertoa kerralla koko ryhmälle. Kun ryhmää on täydennetty puolivuositain, ovat uudet opiskelijat löytäneet kaikki ohjeet helposti blogin arkistoista. Sivusto on näin helpottanut myös tuutor-opettajan työtä.

Opiskelijapalaute on kertonut onnistumisesta

Opiskelijaryhmiltä kerättiin alkuvaiheessa normaalia kattavammin palautetta, jotta voitaisiin heti alkuvaiheessa korjata mahdollisia epäkohtia. Palautteita on käsitelty osastokokouksissa ja kehittämistiimeissä.

Opiskelijat ovat olleet erittäin tyytyväisiä tähän joustavaan opiskelumuotoon. Edes alkuvaiheen tekniset ongelmat eivät paljoakaan näkyneet palautteissa. Opiskelijoiden kiittelevä palaute on kertonut hyvästä suunnittelusta ja opettajien sitoutumisesta. "Tämä opiskelumuoto on joustava ja sopii erinomaisesti työnohessa opiskeluun.

"Tämä opiskelumuoto on joustava ja sopii erinomaisesti työnohessa opiskeluun. Jos pitäisi lähteä esimerkiksi 4 iltana istumaan koululle 4 tunniksi, luultavasti opiskelu olisi jo jäänyt kesken."

"Verkko-opiskelu on mukavaa kun se ei rajoita elämää. Olen monesti osallistunut tunneille eri puolelta Suomea."

Ihan kaikille tällainen opiskelumuoto ei kuitenkaan sopinut ja muutama opiskelija keskeytti opinnot heti alussa.

Verkko-opetuksen yksi kriittisimmistä pisteistä on aloitus^[3]. Tuutoroinnilla on suuri merkitys ryhmäytymisen onnistumisessa ja osallistujien keskinäisen luottamuksen syntymisessä. Kun lähiopetusta on vähän, niin ryhmäytyminen on hitaampaa. Toisen vuoden opiskelijat ovat kuitenkin alkaneet tulla tutuiksi kohtalaisen hyvin.

"Ryhmähenki on todella hyvä vaikka uusia opiskelijoita on tullut mukaan. Heitä en kovin hyvin tunne mutta syksyllä 2008 aloittaneiden kanssa pidetään yhteyksiä muutoinkin vapaa-ajalla."

Opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä käytettyihin ohjelmiin ja erityisesti infosivustona toimivaan blogiin.

"Kotisivu on ehdoton, se tulee tarkistettua usein ja sieltä pääsee BB:hen, Asioon, jne." "Kotisivu todella hyvä portaali infon keräämiseen!"

Opiskelijoilla on ollut myös mahdollisuus kommentoida opettajien blogiviestejä, jolloin mahdolliset kysymykset ja vastaukset ovat näkyneet samalla koko ryhmälle.

Ikuinen haaste aikuisopiskelijoilla on ajan riittävyys. Vaikka joustava opiskelutapa helpottaa hieman esimerkiksi liikkumista, niin silti opiskelulle on varattava paljon aikaa muulta elämältä.

Opettajien mielestä ratkaisu oli onnistunut

Opettajia on tarpeen mukaan koulutettu kampuksella järjestettyjen luentojen ja ohjelmien käyttökoulutusten avulla. Asiantuntijuutta ja kokemuksia on jaettu toisille myös osastokokouksissa ja kehittämistiimeissä. Opettajat olivatkin yksimielisiä siitä, että pedagogista ja teknistä tukea sekä koulutusta on ollut riittävästi.

Opettajilta kerättiin palautetta keväällä 2009 ja 2010. Kyselyyn vastasivat lähes kaikki verkko-opettajina toimineet. Vastanneet opettajat kuvailivat päätöstä verkko-

opetuksen käynnistämistä erittäin positiiviseksi tai hyväksi ratkaisuksi. Yksilötasolla haaste pelotti joitakin, mutta useimmilla ajatus muuttui myönteisemmäksi, kun sai lisää tietoa ja oppi käyttämään tarvittavia ohjelmia. Opettajat ovat kokeneet, että tällaisella opetustavalla on oma paikkansa.

"Yksikön kannalta tämä oli ratkaisu, joka tarvittiin..."

"Aluksi päätös jännitti, kauhistutti ja samalla kiinnosti. Saatuaani toisilta opettajilta vertaistukea, asian käsittely helpottui ja lopulta opetustavasta suorastaan innostui."

Verkko-opetus haastaa opettajan suunnittelemaan opetusmenetelmät tarkasti ja aina se ei ole ongelmaton.

"Oikeaan käyttötarkoitukseen, oikealla toteutuksella, oikeilla resursseilla puoltaa paikkaansa. Ei yleispätevä, useita asioita vaikea oppilaalle sisäistää puhtaan verkon kautta."

Verkko-opetus on aluksi vaatinut enemmän työtä kuin lähiopetus^[2].

"On työläämpää kuin päiväopetus. ACP-tunnit ovat aluksi raskaita. BB saattaa mahdollistaa tasapuolisemman yksilöllisen ohjauksen ja palautteen kuin luokkaopetustilanteissa, mutta vie helposti liikaa aikaa."

Sanonta "hyvin suunniteltu on puoliksi tehty" sopii hyvin verkko-opetukseen.

"Valmistelu vie opettajalta paljon aikaa, mutta opettaminen on suhteellisen helppoa hyvin laaditun aikataulun pohjalta."

Omaa onnistumistaan opetuksessa opettajat kuvailivat joko hyväksi tai kohtuulliseksi.

"Kohtuullisen hyvin, opintojakson sisällön jaottelu eri oppimistapoihin (BB, ACP, lähiopetus) tuntuu koko ajan luontevammalta."

Suurin haaste verkko-opetuksessa on luonnollisen vuorovaikutuksen aikaansaaminen. ACP mahdollistaa keskustelun myös pienryhmissä. Mahdollisuutta on hyödynnetty erityisesti kielten opetuksessa. Muilla opintojaksoilla vuorovaikutus jää helposti chattailun tasolle. Toisaalta chat on yllättävän toimiva vuorovaikutuksen tapa. Opiskelijat kommentoivat sen kautta ahkerasti ja asiallisesti.

Joustavat opiskelumuodot ovat löytäneet paikkansa

Ihanainen^[3] mukaan verkko-opetusta ei voida kunnolla toteuttaa ilman hyvin resursoitua opettajien keskinäistä yhteistyötä. Hän korostaa resursseihin kuuluvan riittävän nopean teknisen tuen sekä opetustyötä tekeville että opiskelijoille. Aloittelevat verkko-opettajat ovat saaneet lisäksi monia pedagogisia vinkkejä kokeneemmilta opettajilta ja tukihenkilöiltä. Nämä tärkeät tekijät ovat olleet riittävän hyvin kunnossa Raahen mallissa, mikä on mahdollistanut onnistumisen. Myös johdon myönteinen ja kannustava asenne on vienyt eteenpäin.

Opiskelijat ovat sisältöjen ohella oppineet kykyä toimia erilaisissa verkkoympäristöissä ja erilaisilla välineillä. Tämän päivän työelämän ammatillisena asiantuntija toimiminen edellyttää näitä valmiuksia. Kyse on yleisistä työelämävalmiuksista, joita ammatillisen koulutuksen ja pedagogiikan täytyy tukea ja vahvistaa.^[2]

Opiskelijoiden oppimistuloksista ei ole tehty tutkimusta. Arvion mukaan tulokset ovat olleet pääosin yhtä hyviä tai parempia kuin lähiopetuksessa.

Vuorovaikutuksen lisääminen tulee olemaan jatkuva haaste kaikille opettajille. Adobe Connect Pro mahdollistaa opiskelijan äänen ja kuvan käytön, mutta opiskelijat arkailevat vielä puhua ja esittää tuotoksiaan reaaliaikaisesti verkossa.

Sosiaalisen median laajempi hyödyntäminen voisi tuoda lisäarvoa osalle opintojaksoista. Työvälineet on kuitenkin valittava huolellisesti. Liian monen työvälineen käyttö voi muodostua jopa oppimista estäväksi tekijäksi.

Käytänteiden ravistelu aika ajoin tekee hyvää myös opetuksen kehittämiseksi. Raahessa aikuiskoulutuksen uudelleen organisointi on haastanut opettajat ja koulutuksen suunnittelijat uudenlaiseen ajatusten ja kokemusten jakamiseen. Koulutusorganisaation toimintatapoja on jouduttu ajattelemaan uudelleen ja yksittäiset opettajat ovat vieneet uusia käytänteitä myös nuorten opetukseen.

Lähteet

1. Ihanainen, P. 2008. Verkostot kantavat ja kuormittavat – löytäkö opettaja tasapainon. VirtuaaAMK-seminaari 29.10.2008. Hakupäivä 4.6.2010. www.slideshare.net/pekkai/verkotot-kantavat-kuormit...
2. Ihanainen, P. & Kiviniemi, K. 2009. Verkko-opetuksen haasteet ammatillisessa koulutuksessa. Teoksessa P. Ihanainen, P. Kalli, P. & K. Kiviniemi (toim.) Verkon varassa. Opetuksen pedagoginen kehittäminen verkkoympäristöissä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Julkaisuja 97, 130 -141.

- Ihanainen, P. (toim.) 2009. Puolipilvistä ja kirkastuvaa. Ammatillisen verkkopedagogiikan kehittäminen. Haaga-Helia. Kehittämöraportteja 5/2009.

Kommentit

[Lisää kommentti](#)